

Navodila za izvedbo delavnic v srednjih šolah »Živi preprosto in solidarno – v smeri podnebne pravičnosti 2011/12«

Pred vami so navodila za izvajanje delavnic »Živi preprosto in solidarno – v smeri podnebne pravičnosti«. Skozi ustvarjalne, likovne, literarne ali interaktivne delavnice bodo dijaki razmišljali o tem kaj so podnebne spremembe, kaj jih povzroča in kakšne so njihove posledice, še posebno v državah v razvoju. Razmišljali bodo tudi o tem, kako lahko posameznik in vlada prispevajo k zmanjševanju le teh ter o globalnem vplivu naših dejanj.

Prosimo vas, da v okviru delavnic dijakom najprej predstavite problematiko podnebnih sprememb v državah v razvoju s poudarkom na Afriki z uporabo fotografije, preberete ali zaigrate zgodbo Popotovanje štrka Simona ali uporabite PowerPoint predstavitev »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti«, lahko pa jim predvajate filma »Natwange – Veselimo se« in pričevanje J. Mitwa-ja o okoljski problematiki v Zambiji.

Delavnice lahko nadgradite s posaditvijo drevesa, rastline ali pa spomladi s Tekom podnebne solidarnosti.

Navodila za urejanje in zapis izdelkov dijakov, ki nam jih boste poslali v elektronski obliki:

Predlagamo, da vsako fotografijo izdelka (plakati) ali literarni izdelek, zaradi varovanja osebnih podatkov, označite največ z: **IME dijaka ali in RAZRED** oziroma kakor bi vi želeli, da so podpisani. Pri tem vas prosimo, da **zapišete imena** pod posamezno fotografijo in datoteko ali mapo **brez pik ter šumnikov in sičnikov**, končnico fotografije pa spremenite v **jpg**, ker nam boste s tem zelo olajšali delo (Primer: **ALES_3A.jpg**). Prosimo vas tudi, da **shranite vse fotografije izdelkov (in fotografije dijakov pri delu) iz posamezne šole samo v eno mapo** (tudi če sodelujejo različni razredi), ki naj bo naslovljena z nazivom SŠ (Primer: **ES_KRANJ**). Prav tako vas prosimo, da **vse literarne izdelke posameznih dijakov** iz celotne šole **shranite samo v en Wordov dokument** z imenom vaše šole. Lahko pa predstavite tudi skupaj literarne izdelke in fotografije različnih ustvarjalnih plakatov, plakatov s problemskimi drevesi v enem Wordovem dokumentu, ki pa bo pretvorjen v pdf. Če boste mogoče posneli tudi kakšen kratek film vas prosimo, da ga sami daste na primer na Youtube in nam pošljete samo spletno povezavo.

1. IGRANJE ZGODBE POPOTOVANJE ŠTRKA SIMONA

Cilj: dijaki se zavejo, kaj so podnebne spremembe, kaj jih povzročajo in kakšen je obseg posledic podnebnih sprememb po svetu ter kakšne posledice imajo na življenja ljudi v revnejših deželah, še posebno v Afriki. Razumeli bodo, da podnebne spremembe vplivajo tudi na širšo družbeno strukturo in močno poglobljajo revščino. Vživijo se v druge osebe, v konkretne situacije. Z igranjem zgodbe dijaki o problematiki osveščajo tudi druge.

Oblika dela: individualna, skupinska, frontalna

Metode dela: razgovor, razlaga, diskusija, delo z zgodbo/igra vlog

Učna sredstva in pripomočki: knjiga »Popotovanje štrka Simona«

Čas: 30 min – 45 min ali več

Zgodbo lahko le preberete in na njeni podlagi izvajate delavnice, lahko jo zaigrate pri različnih predmetih, razredni uri ali v dramskem, dobrodelnem krožku, katerem drugem krožku, lahko tudi na kakšni šolski prireditvi, kamor povabite tudi starše. Zgodbo lahko zaigrate le svojemu razredu, lahko tudi celi šoli, staršem in tako o okoljski problematiki v povezavi z revščino osveščate tudi druge.

Zgodbo lahko dijaki priredijo v pogovorni jezik (sleng).

Npr.: **Š. Dora** se nasmehne in objame Zaro: Sem. Ampk si ti je oblubu, da ko si bo ogledu svet, bo priletu naravnost k tebi. Slišala sem vaju, ko sta se zgovarjala.

Š. Zara: O ti smota, prislušovala si nama! Ja res je oblubu. Ampk si ga poznaš, tok je firbčen, kdo bi vedu, kdaj bo pršu nazaj.

Š. Dora: Zihir ne bo dolg zdržal brez tebe, verjem. Kaj bo pa...počel?

2. Pogovorno-ustvarjalna delavnica: VRNITEV IZ AFRIKE

Cilj: dijaki se zavejo, kaj so podnebne spremembe, kaj jih povzročajo in kakšen je obseg posledic podnebnih sprememb po svetu ter kakšne posledice imajo na življenja ljudi v revnejših deželah, še posebno v Afriki. Razumeli bodo, da podnebne spremembe vplivajo tudi na širšo družbeno strukturo in močno poglobljajo revščino.

Oblika dela: skupinska, frontalna

Metode dela: razgovor, razlaga, diskusija, ustvarjanje plakata, delo z zgodbo/igra vlog

Učna sredstva in pripomočki: list papirja, knjiga »Popotovanje štrka Simona«/»Vrnitev iz Afrike«

Čas: 30 min – 45 min

Potek delavnice:

1. Zgodbo z naslovom »Vrnitev iz Afrike« dijaki lahko najprej zaigrajo ali samo preberejo.
2. Skupino dijakov razdelimo na dve manjši skupini. Vsaka skupina dobi list ali plakat. Simon je šel po svetu, da bi raziskoval in pomagal reševati svet. Kaj bi morali po vašem mnenju spremeniti na tem svetu in kaj v svojem domačem okolju v povezavi s podnebnimi spremembami ali onesnaževanjem okolja? Zapišite!
3. Člani vsake skupine skupaj izberejo eno stvar, ki jo je po njihovem treba najprej začeti reševati in poiščejo rešitve.
4. Svoje ugotovitve vsaka skupina predstavi celotnemu razredu.
5. Mentor dijake spodbudi k pogovoru z vprašanji:

- Kaj menijo, ali se splača delati dobro ali ne, v svetu, v domačem okolju ali je vseeno, če ga samo »žuram« in se zabavam, delam kar hočem, drugi me ne zanimajo?
- Kaj jaz kot dijak lahko naredim, da spreminjam svet, okolje okrog sebe? – Mentor naj dijake spodbudi, da najdejo konkretne stvari, ki jih lahko naredijo v vsakdanjem življenju! Vsak si lahko zapiše eno stvar na listek. Tako bomo vedeli tudi za njihova pričakovanja in želje.
- Lahko pomagam spreminjati svet ali ne?
- Ali s svojimi dejanji tukaj lahko pomagam Afriki??

3. Pogovorno-ustvarjalna delavnica: GRADNJA AVTOCESTE IN PROBLEM ŽABIC

Cilj: dijaki se zavedo, kako mi s svojim načinom življenja spreminjamo naravni ekosistem in izgubo biotske raznovrstnosti (ogroženih bo veliko živalskih in rastlinskih vrst). Dijakom povejte, da ima biotska pestrost zelo pomembno vlogo pri ohranjanju človeškega življenja na Zemlji (zagotavljanje hrane, zdravil, gradbeni material ...), še posebno za ljudi v Afriki, za katere je poljedelstvo ena izmed glavnih virov preživetja.

Poudarimo vrednoto skrb za okolje.

Oblika dela: individualna, skupinska

Čas: 30 min – 45 min

Učna sredstva in pripomočki: list ali plakat z narisanim človekom okoli katerega so puščice, ki kažejo nanj

Metode dela: razlaga, razgovor, ustvarjanje plakata, delo z zgodbo/igra vlog

Potek delavnice:

1. Vsak dijak dobi list ali plakat z narisanim človekom okoli katerega so puščice, ki kažejo nanj. Človeka s puščicami lahko predhodno nariše mentor, lahko jih narišejo dijaki sam. Na levo stran lista naj na puščice vsakdo napiše nekaj stvari, ki vplivajo nanj in kako (npr. facebook/me vabi na dogodke, mediji/zaradi njih razmišljam o svetu, vreme/če je sončno se lažje učim in sem bolj vesel, podnebje, temperatura ...). Na desno stran lista pa kdo vpliva naj in kako (npr. prijatelji/zaradi njihovega vpliva poslušam reggae glasbo, starši, učitelj ...) (individualno delo).
2. Mentor izberete najbolj pogumne dijake ☺ oz. dijaki, ki želijo predstavijo svojega človeka oz. sebe s stvarmi in ljudmi, ki vplivajo nanj. Vsak predstavi tisto kar želi. Pri tem pa spodbudimo tudi ostale, da povedo en ali dva primera. Kako lahko okolje vpliva name – pozitivno/negativno?
3. Mentor med predstavitvijo dijakom lahko postavi vprašanja:
 - Kako se odločam?
 - Se podrejam skupini, ali mislim z lastno glavo?
 - Si upam povedati, kaj mislim?
 - Si upam storiti drugače?
 - Kako se vedem v svoji skupini prijateljev, doma, v šoli ...?
4. Nato naj dijaki poiščejo načine, kako se pogovoriti s svojimi prijatelji/skupino, ko mislijo drugače kot skupina, da me bodo poslušali in me vseeno spoštovali, tudi če imam drugačno mnenje. Lahko zapišete nekaj primerov.
5. Mogoče še en konkreten primer v povezavi z okoljem. Če grem v trgovino peš, namesto z avto lahko veliko prispevam k reševanju podnebnih sprememb in s tem k ohranjanju biotske pestrosti. Sošolec ni mojega mnenja. Ali znam zagovarjati svoje stališče, ali spoštujem tudi sošolca, ki ima drugačno mnenje

6. Ali naša dejanja tukaj lahko vplivajo na življenja ljudi v Afriki, na njihov kmetijski pridelek, na njihovo izobrazbo, revščino, selitve, njihovo zdravje, na dostop do pitne vode, na biotsko raznovrstnost v Afriki. Kako to zagovarjam ali spoštujem mnenje drugače mislečega?
7. Mentor lahko dijakom razloži, da tako kot ljudje različno vplivajo na nas in naše živčevje, tako tudi naša dejanja (način kako živimo, potrošništvo ...) lahko vplivajo na naravno okolje po celem svetu in tako tudi na življenja ljudi na drugem delu sveta!

4. Interaktivna delavnica: AFRIŠKI OTROCI GREDO PO VODO

Cilji: dijaki ob igri spoznajo, da čista pitna voda omogoča življenje in je eden osnovnih pogojev zdravja. Vse več je razlik v razporeditvi in količini padavin, ki vplivajo na hude posledice zagotavljanja pitne vode, ki je že sedaj največji problem in ima najhujše posledice za prebivalstvo v Afriki.

Poleg tega je voda življenjski prostor za mnoge živali in rastline. Potrebno je poudariti, da brez vode ne bi bilo življenja na svetu in da vodo uporabljamo v gospodarstvu, kmetijstvu, energetiki ... Pri tem pa se voda zelo hitro lahko onesnaži. Dijaki skozi delavnico spoznajo kako težko si je natočiti kozarec vode, ko je primanjkuje. Dijaki razmišljajo o potratih in smotrni porabi vode.

Poudarimo vrednoto solidarnost.

Oblika dela: individualna, skupinska

Metode dela: razlaga, razgovor, prikazovanje, metoda igre, ustvarjanje plakata, delo z zgodbo/igra vlog

Učna sredstva in pripomočki: zgodba o Bušmanih - Dragocena voda, 2 čajni žlički, 2 kozarca (2 dcl), vedro/shranjevalnik z vodo, trditve

Čas trajanja igre: 20 – 30 min

Trditve:

Na svetu že 1,2 milijarde ljudi nima dostopa do pitne vode (poleg Afrike je pitna voda velik problem tudi v Azijskih državah).

V Afriki živi danes 45 % ljudi (pribl. 314 mio) brez stalnega dostopa do kakovostne pitne vode.

Povprečen Afričan ima že danes na voljo 10 krat manjšo količino vode kot Slovenec.

Potek dejavnosti:

1. Dijaki lahko zaigrajo ali preberejo zgodbo »Afriški otroci gredo po vodo«, lahko pa mentor prebere spodnjo zgodbico o Bušmanih.
2. Nato razdelite dijake na dve skupini. Vsaka skupina mora s pomočjo čajne žličke z vodo napolniti kozarec, le-ta pa naj bo od vedra oddaljen vsaj 5 metrov.
3. Ko mentor označi začetek igre se igra začne. Vsaka skupina naj čim bolj natančno in pazljivo prinaša vodo po žlički iz vedra do kozarca.
4. Ob zaključku igre se dijaki zberejo v krogu in skupaj z mentorjem pogledajo koliko vode jim je uspelo zbrati.
5. Nato mentor dijakom postavi nekaj vprašanj v razmislek:
 - Za kaj vse lahko uporabite vodo, ki se je nabrala v kozarcu (pitje, zalivanje rož...)?
 - Sta 2 decilitra vode dovolj za vse to?
 - Kakšno vrednost ima ta majhna količina?

- Na kakšen način mi v Sloveniji pridemo do vode?
 - Kako pridejo do vode naši sovrstniki v Afriki?
 - Kako vplivajo nalivi, poplave, sušah na dostop do pitne vode (v Sloveniji in drugje po svetu – Afriki)?
 - Kako voda vpliva na naše vsakdanje življenje (na naše sposobnosti, izobraževanje, delo ... kako vpliva na nas ob nalivih, poplavah, sušah ...)
6. Svoje ugotovitve lahko dijaki zapišejo v zvezek ali pa naredijo vsi skupaj plakat. Na en plakat narišejo Slovenijo in na drugega Afriko. Vse ugotovitve zapišejo kamor najbolj sodijo.
7. Dijaki naj razmislijo vsak pri sebi kako ravnajo z vodo v svojem življenju. Ali zapirajo pipo medtem, ko si umivajo zobe (17 l jo porabimo, če jo ne zapremo, pri umivanju rok z milom porabimo pribl. 4 litre vode, pri izplakovanju stranišča tudi do 9 l), ali se tuširajo (pri hitrem tuširanju porabimo pribl. 35 l) ali kopajo (pribl. 80 l)... Učitelj naj jih spodbudi, da v znamenje solidarnosti do vseh tistih, ki trpijo najhujše pomanjkanje pitne vode, še posebno v Afriki, sedaj bolj pazijo koliko vode bodo porabili.

Zgodba:

Bušmani so prav gotovo najstarejše in najbolj trdoživo ljudstvo na svetu. Nekateri etnografi trdijo, da se njihove življenjske navade niso znatno spremenile v vseh 25.000 letih, kar žive v Afriki. Pa vendar sedaj ti mali ljudje počasi umirajo in izginjajo in jih je sledeč ocenam le še 55.000.

Bušmani plemena Khosian so pretežno lovci. Nekoč so naseljevali prostrana območja južne Afrike, nato pa so se zaradi neugodnih vremenskih razmer preselili v puščavo Kalahari, kjer jih le še 2000 živi zgolj od lova in nabiralništva. Ti prebivalci pustinje so pravi varuhi okolja.

Verjamejo namreč, da bi vsaka škoda, ki bi nastala v njihovi okolici, prebudila jezo njihovih bogov, zato si živeža vedno priskrbijo le toliko, kot ga resnično potrebujejo za svoje preživetje. Nikoli več. Ženske in otroci preživijo večino svojega časa med nabiranjem rastlin, iskanjem vode ter lovom na majne živali. Otroci znajo prepoznati in imenovati tudi do 200 različnih vrst rastlinja. Moške so izkušeni lovci. Konice njihovih puščic so prepojene s hitro učinkujočim strupom. Le odlično poznavanje puščave, ki se prenaša iz roda v rod pomeni za Bušmane preživetje v tej neprijazni, sušni deželi.

Najpomembnejša v njihovem življenju pa je voda. Suše lahko trajajo tudi po nekaj mesecev, zato v vodnjakih ne ostane niti kapljice. Takrat Bušmani v zemljo izkopljejo globoke luknje prav do vlažnega peska, nato vanje vstavijo dolga votla travna stebelca, za zbiralnik vode pa nojevo jajce. Voda tako preko enega stebelca pride na površje in nato preko drugega steče v jajce. Na ta način pridobijo le za nekaj požirkov te dragocene tekočine, vendar so kljub temu sposobni preživeti v puščavi Kalahari.

5. Literarna delavnica: PISANJE ESEJA ALI PESMI ALI PISMA POLITIKOM

Cilj: dijaki se zavejo problematike podnebnih sprememb po svetu ter kakšne posledice imajo na življenja ljudi v revnejših državah, še posebej v Afriki. Razumeli bodo da posledice podnebnih sprememb vplivajo tudi na širšo družbeno strukturo in močno poglobljajo revščino.

Oblike dela: individualna

Metode dela: razlaga, razgovora, ustvarjanja pisnih izdelkov, nevihta možganov

Učna sredstva in pripomočki: PowerPoint predstavitev, Zgodba Popotovanje štrka Simona, foto-govorica, film »Natwange – Veselimo se«

Predlagamo, da dan pred izvedbo delavnice dijakom naročite, da poiščejo na spletnih straneh čim več podatkov in dejstev o globalni razsežnosti, vzrokih in posledicah podnebnih sprememb.

Potek delavnice:

1. Za uvod z dijaki naredite kratko **'nevihto možganov'** o podnebnih spremembah. Vprašajte jih, na kaj pomislijo ob besedah podnebne spremembe. Razmišljanja dijakov zapišite na tablo.
2. Uporabite **foto-govorico** ali dijakom predstavite vsebino **PowerPointa** »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti«, da bodo bolje razumeli to problematiko. Lahko si preberejo ali zaigrajo katero izmed zgodb iz knjige »Potovanje štrka Simona« ali pa si ogledajo film »Natwange – Veselimo se«.
3. Z dijaki se nato pogovorite o problematiki podnebnih sprememb. Lahko pa po končani predstavitvi z dijaki ponovno naredite kratko **'nevihto možganov'** o vsem, kar jim sedaj pride na misel ob besedah podnebne spremembe in zapišite te misli na tablo. Primerjajte jih s tistimi, ki ste jih zapisali ob 'nevihti možganov' na začetku ure.
4. Dijaki nato napišejo **esej, zgodbo ali pesem** na temo »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali »Podnebne spremembe spreminjajo Afriko« (pišejo svojo zgodbo, v kateri se vživijo v vlogo Afričana, ki je prizadet zaradi posledic podnebnih sprememb ali pišejo na splošno kako podnebne spremembe vplivajo/ bodo vplivale na življenje v Afriki).
5. Lahko pa napišejo tudi **odprto pismo** namenjeno slovenskim politikom (konkretno ministru za zunanje zadeve, ministru za okolje in prostor ali pa predsedniku države ali vlade RS), da bi več naredili za reševanje problematike podnebnih sprememb. Naši politiki imajo možnost in moč, da vplivajo na zmanjševanje vzrokov, ki povzročajo podnebne spremembe ter na povečanje deleža razvojne pomoči RS za preprečevanje revščine v Afriki. S tem posledično pomagajo tudi pri reševanju tamkajšnje problematike, ki je povezana z vplivom podnebnih sprememb. V ta pisma naj dijaki vključijo svoje ideje, zgodbe ... kaj bi morali po njihovem mnenju naši politiki narediti za rešitev tega problema. Pisma dijakov, ki bodo nastala v okviru te delavnice, bodo tudi predstavljena slovenskim politikom in s tem bodo vaši dijaki naredili konkretno solidarnostno gesto za pomoč otrokom in tudi odraslim, ki trpijo zaradi posledic podnebnih sprememb.

Druga konkretna možnost je, da dijaki napišejo **pismo, ki ga naslovijo na posamezna podjetja**, ki predstavljajo velike onesnaževalce in vire izpustov toplogrednih plinov. To **pismo** lahko skupaj napišete tudi **v angleščini pri uri angleškega jezika**.

6. Ustvarjalna delavnica: »IZDELOVANJE PLAKATA PO SKUPINAH«

Cilj: dijaki se preko izdelave plakata ozavešijo o problematiki podnebnih sprememb, o vzrokih, posledicah le-teh in tudi o tem, kaj lahko naredijo kot posamezniki, da bo življenje na našem planetu lepše.

Oblika dela: v dvojicah, v skupini

Metode dela: razlaga, razgovor, ustvarjanje

Učna sredstva in pripomočki: foto-govorica, film Josepha Mitwaja o okoljski situaciji v Zambiji, film »Veselimo se«, PowerPoint predstavitev »Živi preprosto – v smeri

podnebne pravičnosti«, Zgodbe »Popotovanje štrka Simona«, šeleshamer, barvice, pisala, lepilo, škarje ...

Dijakom lahko predhodno naročite, naj prinesejo k pouku tudi stare revije, reklamne papirje, časopise, da bodo za izdelavo plakata lahko izrezali slike, ki so povezane s spremembami podnebja, onesnaževanjem in tudi takšne, ki prikazujejo posledice sprememb podnebja (lahko jih skupaj doma poiščejo s starši).

Potek delavnice:

1. Za uvod uporabite foto-govorico ali dijakom predstavite PowerPoint predstavitev »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali si oglejte film Josepha Mitwaja« ali preberete ali dijaki zaigrajo eno izmed zgodb »Potovanje štrka Simona, da se dijaki seznanijo s problematiko.
2. Namenite kratek čas za pogovor in vprašanja. Z dijaki se na kratko pogovorite o problematiki podnebnih sprememb (vzroki, posledice, kaj sami lahko storimo za bolj čisto okolje).
3. Dijake nato razdelite v skupine (2–6 dijakov) in jim razdelite šeleshamerje.
4. Dijaki izdelujejo plakate z naslovom »Živi preprosto in solidarno«. Dijaki pišejo, rišejo, lepijo slike na plakate ... na podlagi pogovora z učiteljem ter vsebine, ki ste jo spoznali iz gradiv, o vzrokih in posledicah sprememb podnebja. Poudarek naj bo na revnih državah, še posebej, kako te spremembe podnebja vplivajo (bodo vplivali) na življenje njihovih vrstnikov v Afriki; lahko dodajo, kakšen je (bo) vpliv na življenje prebivalcev v Sloveniji in kaj mi lahko storimo, da bo življenje na našem planetu lepše.
Predlog za delo po skupinah: vsaka skupina lahko izdela plakat, ki govori o celotni problematiki podnebnih sprememb (o vzrokih, posledicah in o tem, kaj bi bilo potrebno storiti za zmanjšanje in blaženje teh posledic) ali pa posamezna skupina dela po eno izmed tem, ki so povezane s spreminjanjem podnebja.
5. Učitelj končne izdelke dijakov razstavi v šoli, da jih bodo lahko vsi videli. Zelo dobro bi bilo, da bi bili ti plakati razstavljeni tudi takrat, ko bodo starši prišli na roditeljski sestanek.

7. Interaktivna delavnica: SPREHAJAJOČA/GIBAJOČA RAZPRAVA (walking/moving debate)

Cilj: Dijaki preko zanimive učne metode razpravljajo/kritično razmišljajo o podnebnih spremembah oziroma globalnih temah. Dijaki pojasnjujejo/izražajo svoja mnenja, stališča z navajanjem argumentov, protiargumentov. Osvetljevanje problemov iz različnih vidikov. Dijaki bodo razumeli, da so posledice podnebnih sprememb pojav, ki vplivajo tudi na širšo družbeno strukturo tako na šolstvo, zdravstvo, zaposlovanje, gospodarstvo in da poglobljajo revščino.

Oblika dela: frontalna, individualna

Metode dela: razpravljalni pogovor z gibanjem

Učna sredstva in pripomočki: 5 x A4 list z napisanimi mnenji (Se popolnoma strinjam; Se delno strinjam; Neodločen sem; Ne strinjam se; Absolutno se ne strinjam), Izjave za debato, foto-govorica ali PPT »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali film Josepha Mitwaja« ali ena izmed zgodb »Potovanje štrka Simona.

Čas trajanja: 45 min

Potek delavnice:

1. Za uvod uporabite foto-govorico ali dijakom predstavite PowerPoint predstavitev »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali si oglejte film Josepha Mitwaja« ali preberete ali dijaki zaigrajo eno izmed zgodb »Potovanje štrka Simona, da se dijaki seznanijo s problematiko.
2. Na različne dele učilnice mentor nalepite liste z izjavami (Se popolnoma strinjam, Se delno strinjam, Neodločen sem (na sredini), Ne strinjam se, Se absolutno ne strinjam).
3. Mentor nato prebere prvo trditev.
4. Vsak dijak se postavi k enem mnenju. Mentor poda žogico prvemu dijaku in pove svoje mnenje, zakaj se je postavil k tej izjavi. Žogico si podajajo toliko časa, dokler vsak ne pove svojega mnenja. Vsakdo se, medtem ko posluša mnenje drugih, lahko premakne k drugi izjavi kot je bil na začetku, če ga nekdo s svojimi argumenti prepriča v nasprotno.
5. V eni gibajoči razpravi običajno razpravljamo o treh oz. štirih različnih trditvah. Bolj so izjave/trditve kontroverzne, zanimiveje je.
6. Udeležencem je pomembno poudariti, da je to le izražanje njihovega mnenja. In da ima vsak svoje mnenje in vsako mnenje je pravilno.

Nekaj trditev za razpravo:

Michael Jackson je najboljši pevec na svetu.

Problematika lakote je bolj pomembna kot problematika podnebnih sprememb.

Za preprečitev globalnega segrevanja je že prepozno.

Vsak od nas lahko nekaj prispeva k zmanjšanju globalnih podnebnih sprememb in revščine.

Naša dejanja vplivajo na življenja ljudi v državah v razvoju.

Govoriti o podnebnih spremembah v Afriki v naših razredih ni pomembno.

8. Interaktivna delavnica: ABC METODA

Cilj: dijaki se zavedo, kaj so, kaj jih povzroča in kakšen je obseg posledic podnebnih sprememb po svetu ter kakšne posledice imajo na življenja ljudi v revnejših državah, še posebej v Afriki. Skozi delavnico bodo srečali in morali razmisliti o pojmihi oziroma besednih zvezah povezanih s podnebnimi spremembami.

Oblika dela: individualna, skupinska

Metode dela: razgovor, metoda iger

Učna sredstva in pripomočki: listi s črkami (ABC; ČDE; FGH ...), foto-govorica ali PPT »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali film Josepha Mitwaja« ali ena izmed zgodb »Potovanje štrka Simona.

Čas trajanja: 15 min

Potek delavnice:

1. Na tla položimo liste na katerih so napisane črke abecede (ABC; ČDE; FGH ...).
2. Nato mentor dijakom postavi vprašanja in dijaki postavijo svoje noge na ustrezne črke:
3. Postavite svojo desno nogo na črko, ki je začetnica vašega imena (če se še ne poznajo med seboj ali za ogrevanje, da spoznajo metodo ali npr. če se že poznajo .., nogo na črko, s katero se začne beseda, ki označuje vaše trenutno počutje).

4. Postavite svojo levo nogo na črko, ki je začetnica imena kraja, kjer stanujete če se še ne poznajo med seboj).
5. Postavite svojo desno nogo na črko, ki vam pride na misel, ob pojmu podnebne spremembe (max 2 besedi).
6. Postavite svojo levo nogo na črko, ki vam pride na misel, ob besedi revščina.
7. Postavite svojo desno nogo na črko, ki vam pride na misel, ob besedni zvezi posredne posledice podnebnih sprememb. (konflikti, begunci, pomanjkanje vodnih virov, pomanjkanje pitne vode, zmanjšanje biotske raznovrstnosti, neenakost med spoloma, širjenje bolezni, pomanjkanje hrane ...)
8. Dijaki nato lahko delavnico nadgradijo z eno izmed kartic foto-govorice ali si ogledajo PPT ali film Josepha Mitwaja ali preberejo/zaigrajo eno izmed zgodb »Potovanje štrka Simona.

9. Interaktivna delavnica: METODA DEBLO – KORENINE

Cilj dijaki se zavedajo problematike podnebnih sprememb po svetu ter kakšne posledice imajo na življenje ljudi v revnejših državah, še posebej v Afriki. Razumeli bodo, da posledice podnebnih sprememb vplivajo tudi na širšo družbeno strukturo in močno poglobljajo revščino.

Oblika dela: skupinska, frontalna

Metode dela: delo v skupini, razgovor

Učna sredstva in pripomočki: A3 listi, foto-govorica ali PPT »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali DVD s filmom Josepha Mitwaja o okoljski situaciji v Zambiji ali »Natvange – Veselimo se«, knjiga z zgodbami »Potovanje štrka Simona«.

Čas trajanja: 45 min ali več

Potek delavnice:

1. Dijaki se razdelijo v skupine. Vsaka skupina izbere svoje deblo, ki bo zbiralo informacije in jih bo zapisoval. Deblo ostane na svojem mestu in piše odgovore. Ostali člani skupine so koreninice, ki zbirajo informacije o določenem problemu/vprašanju in jih poročajo deblu.
2. Vsi si zapišejo vprašanja, deblo vprašanja zapišejo na plakat:
 - Kaj so podnebne spremembe?
 - Kako onesnažujemo naš planet?
 - Kakšne posledice imajo podnebne spremembe na življenja ljudi po svetu?
 - Kaj lahko storimo za bolj čisto okolje
3. Korenine se gibljejo (do članov drugih skupin) in pri različnih udeležencih posameznih skupin iščejo odgovore na vprašanja, ki jih imajo zapisana na plakatu. Bolj kot bodo koreninice aktivne, uspešnejša bo skupina. Vprašanja se lahko ponavljajo. Na koncu vedno pridejo k deblu, ki zapiše odgovore. Koreninice lahko sprašujejo tudi vse člane druge skupine. Vprašanje lahko postavijo tudi deblu.
4. Mentor med iskanjem odgovorov dijake le opazuje, jim pusti lastno mnenje – kritično razmišljanje...
5. Ko mentor določi konec iskanja odgovorov. Vsaka skupina odgovori na vsa vprašanja in predstavi ostalim skupinam odgovore, ki so jih našli. Mentor pri tem spodbuja, spoštuje in pohvali vsako mnenje (v splošnem ni napačnih mnenj – z

izjemo nekaj skrajnosti) ter zagotavlja, da dijaki poslušajo stališča in argumente drugih.

6. Za uvod si z dijaki oglejte film Josepha Mitwaja o okoljski situaciji v Zambiji ali uporabite foto-govorico ali jim predstavite PowerPoint predstavitev »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti«.

10. Interaktivna delavnica: MISELNO POTOVANJE

Cilj delavnice je, da bodo dijaki razmišljali in razumeli, kako pridejo različni izdelki do nas, kako dolgo pot so morale posamezne snovi prepotovati, koliko energije je bilo porabljenega za prevoz in kakšne posledice imajo pridelave in proizvodnje posameznih izdelkov na okolje. Dijake lahko spodbudimo k razmišljanju, kako s svojimi vsakdanjimi dejanji vplivajo na naš planet in kakšna je pri tem naša soodvisnost z ljudmi na drugem koncu sveta.

Oblika dela: individualna, frontalna

Metode dela: metoda iger in simulacije

Učna sredstva in pripomočki: list papirja, foto-govorica ali PowerPoint predstavitev »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali DVD s filmom Josepha Mitwaja o okoljski situaciji v Zambiji ali »Natvange – Veselimo se«, knjiga z zgodbami »Potovanje štrka Simona«.

Čas trajanja: 30 min ali več

Potek delavnice:

1. Dijaki lahko preberejo ali zaigrajo zgodbo »Problem onesnaženosti s CO₂« ali izberete eno izmed kartic foto-govorice, lahko jim predstavite PPT.
2. Mentor dijake vodi skozi delavnico. Dijaki naj zaprejo oči in se osredotočijo na zadnje dni ter pomislijo na to kako so zjutraj vstali, prihajali v šolo, kaj so zajtrkovali ... Pomislite na stvari, ki ste jih videli med potovanjem. Pomislite kje ste spali, o hrani, ki ste jo pojedli, o oblekah, ki ste jih nosili, o komunikacijah, ki ste jih imeli, in o porabi različnih tipov energije, ki ste jo porabili ob teh različnih dejanjih. Nato pomislite, kaj ste jedli za kosilo, večerjo ... od kod so izdelki in hrana, koliko energije je bilo porabljenega ob proizvodnji hrane, koliko pri transportu do trgovine in naše hiše.
3. Nato naj dijaki za trenutek odprejo oči.
4. Mentor dijake ponovno spodbudi, da zaprejo oči in se poistovetijo z svojim sovrstnikom v Afriki.
Prebere jim naslednje besedilo: Mlad Afričan zgodaj zjutraj vstane (ob 4h, 5h), se obleče v vsakdanje oblačila ter odide več kilometrov peš s kanticco po vodo, kjer pri vodnjaku natoči pitno vodo za svojo družino. Hitro odhiti domov, če mu uspe odide še malo v šolo. Hrana, ki jo uživa je predvsem riž, banane, fižol, koruza, sladki krompir, maniok ... vendar se nikoli do sitega ne naje. Pogosto je le enkrat na dan (kosilo), za zajtrk ima čaj, za večerjo kozarec vode. Vode je malo za pitje, kaj šele za umivanje. Vsak dobi prazen list na katerega zapiše, kje je bila največja razlika njegovega življenja v Sloveniji in življenja sovrstnika v Afriki.
5. Na spletu lahko s pomočjo spletnega računalna izračunate koliko CO₂ porabite s svojim prihodom v šolo.
6. Vsak izmed dijakov lahko našteje in na list dopiše, kar največ različnih snovi, ki jih posamezni izdelek vsebuje (hrana, obleka ...) Preučite tudi njihovo embalažo in

od kod so sestavine prišle. Koliko CO₂ se je sprostil pri transportu izdelka do trgovine in do nas?

7. Pri dijakih ugotovite ali so se pri nakupu živil, izdelkov že slučajno kdaj spraševali: Kako dolgo pot so morali polizdelki, izdelki prepotovati, koliko je bilo porabljenih energije za prevoz? V kolikšni meri je bila potrebna predelava in tako vsa potrebna poraba energije?
8. Končna slika potovanja bi imela vse prej kot jasno podobo – a prav ta zmeda prikazuje številne procese in enormno porabo energije na poti posameznega izdelka.
9. Delavnico lahko tudi nadgradite, in sicer z razmislekom:
 - Ali lahko izdelek in/ali njegovo embalažo ponovno uporabimo ali recikliramo?
 - Je naš izdelek, embalaža, ko ga zavržemo sploh razgradljiv in s tem okolju prijazen?
 - Je mogoče kupiti izdelek z manjšo porabo energije, izpustov ... (pridelaj sam, kupuj slovensko, na tržnici, pri kmetu ...)?

11. Interaktivna delavnica: VIDEO NATEČAJ

Cilj: dijaki bodo lahko spoznali, kako različne so življenjske okoliščine posameznikov. Pri tej delavnici želimo spodbuditi tudi čut za solidarnost do ljudi, ki so drugačni, še posebej do tistih, ki trpijo za posledicami podnebnih sprememb v revnejših državah. Spoznali bodo tudi problematiko podnebnih sprememb v Afriki (vzroke, posledice, možne rešitve).

Oblika dela: demonstracija, delo v skupinah

Metode dela: skupinska

Učna sredstva in pripomočki: telefon, kamera, fotoaparatus, foto-govorica, PowerPoint, film Joseph Mitwa in »Natwange – Veselimo se«, knjiga »Potovanje štrka Simona« ,

Čas trajanja: 45 min ali več (odvisno ali bodo kratek video posneli v šoli ali doma)

Potek delavnice:

1. Za uvod uporabite foto-govorico ali jim predstavite PowerPoint predstavitev »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali si z dijaki oglejte film Josepha Mitwaja o okoljski situaciji v Zambiji, da bodo bolje razumeli to problematiko. Lahko si preberejo ali zaigrajo katero izmed zgodb iz knjige »Potovanje štrka Simona« ali pa si ogledajo film »Natwange – Veselimo se«.
1. Na podlagi pridobljenega gradiva in znanja dijaki napišejo scenarij za kratek film. Pri tem lahko uporabijo različne pripomočke (oblačila, katice ...).
2. Dijaki odigrajo scenarij in posnamejo film z naslovom »Živi preprosto in solidarno« in »V smeri podnebne pravičnosti«. Lahko posnamejo kratek filmček na temo kako onesnažujemo planet (lahko kot igro vlog v razredu), lahko pa je reševanje problematike. Film lahko posnamejo tudi izven šolskih razredov, naj bodo čim bolj domiselni.
3. Dijaki lahko preuredijo in zaigrajo katero izmed zgodb iz knjige »Popotovanje štrka Simona«, se vživijo v vlogo njihovih sovrstnikov v Afriki, prikažejo njihov vsakdan ...
4. Film objavijo na youtube strani in link pošljejo na Slovensko Karitas na sasa.erzen@karitas.si, da ga objavimo na naši spletni strani.

12. Ustvarjalno-interaktivna delavnica: RAZSTAVA SLIK, IZDELKOV, PISEM, PESMI

Cilj: dijaki se zavedo, kaj so, kaj jih povzročajo in kakšne so posledice podnebnih sprememb po svetu ter kakšne posledice imajo na življenje ljudi v revnejših državah, še posebej v Afriki. Dijaki bodo razumeli, da so posledice podnebnih sprememb pojavi, ki vplivajo na širšo družbeno strukturo, še posebno v državah v razvoju

Oblika dela: skupinska, individualna

Metode dela: ustvarjanje literarnih, likovnih izdelkov, igra vlog, nastopanje, otvoritev razstave

Učna sredstva in pripomočki: plakati, literarni izdelki, likovni izdelki

Čas trajanja: 45 min

Potek delavnice:

1. Za uvod za seznanitev s problematiko podnebnih sprememb uporabite fotografijo ali dijakom predstavite PowerPoint predstavitev »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali si z dijaki oglejte film Josepha Mitwaja o okoljski situaciji v Zambiji.
2. Dijaki ustvarjajo plakate, literarne, likovne izdelke na temo podnebnih sprememb in njihovega vpliva na življenje ljudi v državah v razvoju.
3. Dijaki izberejo izdelke, ki so jih izdelali v delavnicah »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti«, ki najbolje predstavljajo problematiko podnebnih sprememb v povezavi z revščino v Afriki.
4. Z vodstvom šole se dogovorijo, da izdelke razstavijo nekje na šoli, lahko pa tudi v lokalni knjižnici, banki, pošti in na ogled povabijo tudi ostale dijake in učitelje šole ter starše ...
5. Ob odprtju razstave lahko pripravijo tudi kratek otvoritveni dogodek, kjer lahko preberejo pisma in pesmi dijakov, zaigrajo igro »Popotovanje štrka Simona«, dodajo kakšno svojo glasbeno točko ... na otvoritev povabijo tudi ostale dijake in učitelje šole ter starše, lokalne medije ...
6. Učitelje prosimo, da izberejo eno sliko in/ali en literarni izdelek, ki najbolje predstavlja problematiko podnebnih sprememb v povezavi z revščino v Afriki. Izbrano sliko in/ali en literarni izdelek pošljite na Slovensko Karitas, Kristanova 1, 1000 Ljubljana, kjer bomo zbirali izbrane izdelke posameznih šol. Vaše poslane izdelke bomo v septembru 2012 razstavili v Državnem zboru RS, poleg izobraževalne foto razstave »Živi preprosto in solidarno – v smeri podnebne pravičnosti«, ki sedaj potuje po slovenskih mestih.

13. Interaktivna delavnica: ABC KVIZ

Cilj te delavnice je, da se dijaki zavedo, kaj so, kaj jih povzročajo in kakšen je obseg posledic podnebnih sprememb po svetu ter kakšne posledice imajo na življenje ljudi v revnejših državah, še posebej v Afriki. Razumeli bodo, da podnebne spremembe vplivajo tudi na širšo družbeno strukturo in poglobljajo revščino.

Oblika dela: skupinska

Metode dela: prikazovanje, razgovor

Projekt je sofinanciran s strani Evropske komisije in Ministrstva za zunanje zadeve RS. Nosilka projekta je Slovenska Karitas. Projekt poteka v sodelovanju s Caritas Slovaško.

Učna sredstva in pripomočki: A4 list 3x z napisanimi črkami A, B, C, Interaktivni kviz »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« je dostopen na <http://atelje.info/karitas-podnebna-pravicnost/> , Fižolčki/gumbi/bomboni, foto-govorica, PPT »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali film Josepha Mitwaja o okoljski situaciji v Zambiji.

Čas trajanja: 15 min

Potek delavnice:

1. Za uvod uporabite foto-govorico ali dijakom predstavite PowerPoint predstavitev »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali si z dijaki oglejte film Josepha Mitwaja o okoljski situaciji v Zambiji.
2. Na tla položite 3 liste (najmanj velikosti A4) z napisanimi črkami A, B, C.
3. Mentor, ki je vodja kviza, prebere vprašanje in ponudi 3 različne odgovore, od katerih je le en pravilen. Kviz je lahko predvajan na platnu, da dijaki lahko vidijo vprašanje in možne odgovore.
4. Vsak udeleženec kviza gre k črki A ali B ali C, za katero meni, da predstavlja pravilen odgovor.
5. Skupina z istim odgovorom svoj trditev tudi utemelji.
6. Mentor prebere pravilen odgovor in tisti, ki so izbrali pravilen odgovor, dobijo za nagrado npr.: bombon/fižolček/ gumb ...
7. Zmagovalec je tisti, ki zbere največ bombonov/fižolčkov/gumbov...

14. Ustvarjalna delavnica: »Žoga iz pokrovčkov«

Cilj: Prav vsak pokrovček je izdelan in različnih materialov. Dijaki razmišljajo koliko energije je bilo potrebno za njegovo izdelavo, v kolikšni meri je bila prisotna pridelava in kakšne posledice imajo pridelave in proizvodnje pokrovčka na okolje. Pomembno je, da se dijaki zavejo, da odpadne materiale lahko ponovno uporabijo in s tem zmanjšajo onesnaženost v okolju. Prav naša dejanja vplivajo na življenje ljudi na drugem koncu sveta, tudi v Afriki, Aziji itd.

Oblika dela: v dvojicah, v skupini

Metode dela: razlaga, razgovor, ustvarjanje

Učna sredstva in pripomočki: časopisni papir, lepilo (mekol lepilo, silikonsko lepilo), pokrovčki, tempere

Čas trajanja igre: 45 min ali več

Potek delavnice:

1. Mentor dijake razdeli v skupine (2–6).
2. Vsaka skupina dijakov pripravi časopisni papir in pripravi lepilo za lepljenje.
3. Dijaki nato časopisni papir zlepijo skupaj, da nastane okrogle oblike podobno žogi. Nato časopisno kroglo pobarvajo na belo barvo.
4. Namesto, da kroglo izdelajo iz časopisnega papirja lahko mentor kupi »stiroporasti krog«.
5. Med tem časom, ko se krogla suši si lahko ogledajo film »Prihodnost je v naših rokah«, »Natwange – Veselimo se«, PowerPoint predstavitev ali pa uporabite foto-govorico (lahko celotno, ta tema na foto listu št. 11) ...
6. Z dijaki se na kratko **pogovorite o problematiki podnebnih sprememb** (vzroki, posledice – poudarek na Afriki, kaj lahko mi storimo) na podlagi vsebine filma ali PPT ali foto-govorice.
7. Nato na posušeno kroglo dijaki nalepijo zamaške različnih pijač.

8. Žogo iz zamaškov lahko uporabite pri različnih igrah z žogo, pri delu v skupini ali pa žoge obesite v razredu.

15. Interaktivna delavnica: IGRA VLOG – ŽIVLJENJSKE POTI

Cilj: dijaki bodo spoznali, kako različne so lahko življenjske okoliščine posameznikov. Preko te delavnice želimo pri dijakih spodbuditi tudi čut za solidarnost do ljudi, ki so drugačni, še posebno do tistih, ki trpijo za posledicami podnebnih sprememb v revnejših deželah.

Oblike dela: frontalna, individualna

Metode dela: prikazovanje, razlaga, razgovor, igra vlog

Učna sredstva in pripomočki: PowerPoint predstavitev »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti«, seznam oseb, list z vprašanji.

Čas trajanja: 45 min ali več

Potek delavnice:

1. Dijakom predstavite vsebino PowerPoint predstavitve »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali si ogledajo film »Natwange – Veselimo se«. Predstavitev smo pripravili tako, da učitelj lahko sam posreduje vsebino.
2. Dijaki naj se razporedijo na eno stran prostora, drug poleg drugega. Prostor naj omogoča prosto gibanje (predlagamo, da pred začetkom ure pomaknete mize in klopi k zidu). Vsak udeleženec prejme enega od listov z opisom osebe, ki jo bo odigral. Več dijakov lahko igra isto vlogo.
Opise oseb imate na str. 11. Prosimo vas, da jih prej fotokopirate in razrežete. Dijakom razložite, kako bo ta aktivnost potekala in poudarite, da namen te aktivnosti ni s koraki prehiteti vseh ostalih
3. Dijaki naj se poskusijo vživeti v svojo vlogo in odgovarjati na vprašanja (na strani 11 in 12), kot bi odgovorila njihova oseba. Vprašanja postavlja učitelj in dijakom razloži, da je na vsako od vprašanj možno odgovoriti z 'da' ali 'ne'. Samo če odgovorijo z 'da', naredijo en korak naprej.
4. Po zadnjem vprašanju naj dijaki ostanejo na svojem mestu. Vsak od njih naj nato predstavi osebo, ki jo je odigral in opiše svoja občutja, upanja in strahove ob vživetju v tako vlogo, lahko pa tudi občutja ob odgovorih.
5. Nato naj dijaki osredotočijo pozornost na okoliščine v kakršnih ljudje živijo, čeprav velikokrat zanje niso krivi sami. Z dijaki se pogovorite o tem ali si lahko zamislijo življenje teh ljudi in ne le teh nekaj korakov.
6. Na koncu izvedbe te delavnice prosite dijake, da svoja razmišljanja in vse občutke, ki so jih doživljali ob vživljanju (»igranju vlog«) v življenjske zgodbe posameznikov (in o katerih ste se že pogovorili) tudi zapišejo. Prosimo vas, da nam posredujete ta razmišljanja dijakov.

OSEBE:

Osemletna deklica z dvema mlajšima bratoma, ki mora skrbeti za svojo družino. Vsak dan porabiš 4 ure za prinašanje pitne vode. Že nekaj let v »najbližjem« vodnjaku nekajkrat letno presahne voda, tako, da moraš hoditi po vodo še dlje. Sušna obdobja so vsako leto daljša.

Devetletna deklica iz okolice Prekmurja. Tvoja družina se preživlja s kmetijstvom. Toča vam je uničila skoraj ves pridelek.

Dvanajstletni deček iz Kenije. Tvoja družina se preživlja z gojenjem koz. Tvoja naloga je, da skrbiš zanje, da imajo dovolj hrane. Lani so vam zaradi suše skoraj vse poginile.

Osemnajstletni deček iz Madagaskarja, katerega družina se preživlja s kmetijstvom. Tvoja vas in še veliko sosednjih je zaradi močnega deževja pod vodo. Za več tednov ste morali zapustiti svoj dom. Voda je odnesla vašo hišo, pridelke in rodovitno prst.

Trinajstletna deklica, edinka, hči premožnih staršev iz okolice Ljubljane. V septembrskih poplavah je bila vaša hiša do prvega nadstropja več dni zalita z vodo.

Ostarela babica, s simbolično pokojnino iz okolice Kostanjevice na Krki. V poplavah je tvoja hiša več dni pod vodo (le streha je gledala izpod vode). Ostalo ti je le kar si imela na sebi.

Enoletni dehidriran in podhranjen deček iz Ruande, kjer je letošnja suša je uničila skoraj celotni pridelek.

Triletna deklica iz Zimbabveja, ki je zbolela za najhujšo obliko malarije.

Petletni deček iz Nigerije, hudo dehidriran zaradi hude oblike diareje. V tem predelu Nigerije je hudo pomanjkanje vode. Zaradi poplav so postali številni vodnjaki s pitno vodo neuporabni.

Dvajsetletni mladenič, bogat, sin veleposlanika.

Petintridesetletna ženska, mati štirih otrok, katere mož je umrl za AIDS-om. Zaradi suše si s svojimi otroci morala zapustiti svojo vas in se nastanila v begunskem kampu v DR Kongo.

VPRAŠANJA:

1. Ali imaš vsak dan na voljo dovolj vode za pitje?
2. Ali imaš vsak dan na voljo dovolj hrane?
3. Ali imaš vsak dan na voljo dovolj vode za umivanje?
4. Ali imaš možnost živeti v svojem domu, ki je na varnem in suhem?
5. Si lahko kupiš novo obutev neke znamke nekajkrat na leto?
6. Si ti ali tvoja družina lahko privoščite poletne počitnice?
7. Imaš doma internetno povezavo?
8. Si imel/a možnost, da si obiskoval/a v osnovno šolo?
9. Si imel/a možnost, da si obiskoval/a v srednjo šolo?
10. Si (sam ali ti kdo drug) lahko zagotoviš preživetje?
11. Si lahko privoščiš osnovne življenjske potrebščine?
12. Hodiš v kino?
13. Greš s prijatelji lahko nekam na sok ali kavo?
14. Ali starši skrbijo zate?
15. Imaš možnost početi tisto, kar rad počneš, se ukvarjati s hobiji ...?
16. Dobivaš žepnino/slужиš denar?
17. Boš lahko brez težav našel službo?
18. Imaš svoje stanovanje/hišo?
19. Lahko potuješ kar tako, ker to rad počneš?
20. Imaš kogarkoli, ki bi poskrbel zate?
21. Skrbiš le za svoje preživetje, ali še za koga drugega?

16. Interaktivna delavnica: ČASOVNI TRAK

Cilj: Dijaki preko razporejanja različnih zgodovinskih dogodkov spoznavajo globalne teme in dogodke povezane s podnebnimi spremembami.

Oblika dela: frontalna, skupinska

Metode dela: dela z besedilom, razvrščanja dogodkov

Učna sredstva in pripomočki: Delovni list z dogodki (ki jih učitelj razreže po posameznih dogodkih), Delovni list časovni trak, foto-govorica ali PowerPoint predstavitev »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali DVD s filmom Josepha Mitwaja o okoljski situaciji v Zambiji ali »Natvange – Veselimo se«, knjiga z zgodbami »Potovanje štrka Simona«.

Čas trajanja: 20 min

Priprava na delo:

Učitelj po potrebi (glede na število skupin) kopira Delovni list časovni trak ter Delovni list dogodki. Učitelj izreže posamezne dogodke.

Potek delavnice:

1. Za uvod za seznanitev s problematiko podnebnih sprememb uporabite foto-govorico ali jim predstavite PowerPoint predstavitev »Živi preprosto – v smeri podnebne pravičnosti« ali si z dijaki oglejte film Josepha Mitwaja o okoljski situaciji v Zambiji.
2. Vsaka skupina dobi vse listke z dogodki (npr. pomešane v kuverti) in časovni trak ter razporedi dogodke na časovni trak (od 1990 – 2015 (glede na letnice v katerih menijo da se je posamezni dogodek zgodil).
3. Za razporeditev dogodkov imajo 5 – 10 min časa.
4. Ko končajo učitelj prebere letnico. Vsaka skupina posebej pove za kateri dogodek oni menijo, da se je zgodil v tem letu. Učitelj pove rešitev.

Vprašanja za razgovor:

Pri razvrstitvi katerih dogodkih ste imeli najmanj težav?

Pri razvrstitvi katerih dogodkih ste imeli največ težav?

So se mi zdeli pomembni, sem si jih zapomnil?

DELOVNI LISTI ČASOVNI TRAK (razrežite)

— <u>1980</u>		— 1996
— 1981		— <u>1997</u>
— 1982		— 1998
— <u>1983</u>		— <u>1999</u>
— <u>1984</u>		— <u>2000</u>
— 1985		— 2001
— 1986		— 2002
— 1987		— <u>2003</u>
— 1988		— 2004
— <u>1989</u>		— <u>2005</u>
— <u>1990</u>		— <u>2006</u>
— 1991		— <u>2007</u>
— 1992		— 2008
— 1993		— 2009
— 1994		— <u>2010</u>
— 1995		— ...
		— <u>2015</u>

DELOVNI LISTI DOGODKI (razrežite)

*Projekt je sofinanciran s strani Evropske komisije in Ministrstva za zunanje zadeve RS. Nosilka projekta je Slovenska Karitas.
Projekt poteka v sodelovanju s Caritas Slovaško.*

Ameriška komisija za telekomunikacije (FCC) odobri trženje prvega mobilnega telefona, proizvajalca Motorole, s čemer se prične doba mobilne tehnologije v telekomunikacijah.

Zimske olimpijske igre v Sarajevu.

26. april - jedrska nesreča v Černobilu (Ukrajina) zahteva 31 neposrednih žrtev, več tisoč ljudi pa je kasneje izpostavljenih prevelikemu radioaktivnemu sevanju.

Na Evrosongu v Švici je zmagala Jugoslavija s pesmijo "Rock Me" skupine Riva.

1. novembra so bila, zaradi dolgotrajnega deževja, divjanja hudournikov, zemeljskih plazov, prizadeta obsežna območja ob Savinji, Kamniški Bistrici in Sori ter pritokih. Poplavljen je bilo mesto Celje. Poplave so terjale 2 žrtvi.

Kjotski protokol. Sprejetje in začetek mednarodnih pogajanj o pravilih izvajanja Kjotskega protokola.

Človeštvo preseže šest milijard.

Tega leta so bile tudi poplave v Mozambiku. Narasle vode so poplavile 1.400 km² kmetijskih površin in zahtevale okrog 800 žrtev.

Vročinski val v Evropi. Zaradi vročine je umrlo okrog 37.500 ljudi, predvsem v Franciji. V tem letu je bil največji primanjkljaj vode v zadnjih petdesetih letih povsod v Sloveniji.

Orkan Katrina je opustošil del obale Mehškega zaliva v ZDA, predvsem mesto New Orleans. Naredil je največ denarne škode od vseh naravnih nesreč v zgodovini ZDA (približno 84 milijard dolarjev). V nesreči je umrlo čez 1800 ljudi. V zadnjih 35 letih so se viharji moči orkana Katrina podvojili. Vremenoslovci trdijo, da je za to kriv dvig temperature morja na površini.

Slovenska Karitas je pomagala prizadetim zaradi konflikta v Darfurju (spori med plemeni zaradi pomanjkanja vode in obdelovalne zemlje).

18. septembra so bila, zaradi močnih nalivov in divjanja hudournikov poplavljen območja v Bohinju, Kropi, ob Selški Sori ter Savinji s pritoki. Poplavljeni so bili Železniki, Kropa in naselja v Spodnji Savinjski dolini. Poplave so terjale 6 žrtev.

Globalno najtoplejše leto od leta 1850, kar opravljajo meritve (skupaj z letom 2005 in 1998), kar potrjuje dolgoročni trend globalnega segrevanja ozračja (WMO). Združeni narodi (FAO in WFP) so v tem letu v svojem poročilu ocenili, da 22 državam grozi **dolgotrajna prehranska kriza**, ki ji botrujejo naravne katastrofe, spopadi in šibke državne inštitucije. Veliko je bilo ekstremnih vremenskih pojavov, kot so katastrofalne suše predvsem v posameznih afriških državah, poletni vročinski val v Rusiji in katastrofalne monsunske poplave v Pakistanu, poplavljeni so bili tudi južni deli Ljubljane ter mesta ob Ljublanici, Krki, Savinji, Sori, Dragonji, Kolpi.

Doseženi razvojni cilji tisočletja

DELOVNI LIST REŠITVE

1983

Ameriška komisija za telekomunikacije (FCC) odobri trženje prvega mobilnega telefona, proizvajalca Motorole, s čemer se prične doba mobilne tehnologije v telekomunikacijah.

1984

Zimske olimpijske igre v Sarajevu.

1986

26. april - jedrska nesreča v Černobilu (Ukrajina) zahteva 31 neposrednih žrtev, več tisoč ljudi pa je kasneje izpostavljenih prevelikemu radioaktivnemu sevanju.

1989

Na Evrosongu v Švici je zmagala Jugoslavija s pesmijo "Rock Me" skupine Riva.

1990

1. novembra so bila, zaradi dolgotrajnega deževja, divjanja hudournikov, zemeljskih plazov, prizadeta obsežna območja ob Savinji, Kamniški Bistrici in Sori ter pritokih. Poplavljeni so bili mesto Celje. Poplave so terjale 2 žrtvi.

1997

Kjotski protokol. Sprejetje in začetek mednarodnih pogajanj o pravilih izvajanja Kjotskega protokola.

1999

Človeštvo preseže šest milijard.

2000

Tega leta so bile tudi poplave v Mozambiku. Narasle vode so poplavile 1.400 km² kmetijskih površin in zahtevale okrog 800 žrtev.

2003

Vročinski val v Evropi. Zaradi vročine je umrlo okrog 37.500 ljudi, predvsem v Franciji. V tem letu je bil največji primanjkljaj vode v zadnjih petdesetih letih povsod v Sloveniji.

2005

Orkan Katrina je opustošil del obale Mehškega zaliva v ZDA, predvsem mesto New Orleans. Naredil je največ denarne škode od vseh naravnih nesreč v zgodovini ZDA (približno 84 milijard dolarjev). V nesreči je umrlo čez 1800 ljudi. V zadnjih 35 letih so se viharji moči orkana Katrina podvojili. Vremenoslovci trdijo, da je za to kriv dvig temperature morja na površini.

2006

Slovenska Karitas je pomagala prizadetim zaradi konflikta v Darfurju (spori med plemeni zaradi pomanjkanja vode in obdelovalne zemlje).

2007

18. septembra so bila, zaradi močnih nalivov in divjanja hudournikov poplavljeni območja v Bohinju, Kropi, ob Selški Sori ter Savinji s pritoki. Poplavljeni so bili Železniki, Kropa in naselja v Spodnji Savinjski dolini. Poplave so terjale 6 žrtev.

2010

Globalno najtoplejše leto od leta 1850, kar opravljajo meritve (skupaj z letom 2005 in 1998), kar potrjuje dolgoročni trend globalnega segrevanja ozračja (WMO). Združeni narodi (FAO in WFP) so v tem letu v svojem poročilu ocenili, da 22 državam grozi **dolgotrajna prehranska kriza**, ki ji botrujejo naravne katastrofe, spopadi in šibke državne institucije. Veliko je bilo ekstremnih vremenskih pojavov, kot so katastrofalne suše predvsem v posameznih afriških državah, poletni vročinski val v Rusiji in katastrofalne monsunske poplave v Pakistanu, poplavljeni so bili tudi južni deli Ljubljane ter mesta ob Ljubljani, Krki, Savinji, Sori, Dragonji, Kolpi.

2015

Doseženi razvojni cilji tisočletja.

Pripravile: Nataša Urh, Mojca Urh, Jana Lampe in Saša Eržen
Oblikovala: Mojca Urh
Oktober, 2011

